

Gratis rondleiding

01.07.2018, 12:00

05.08.2018, 12:00

02.09.2018, 12:00

Pers

Voor persverzoeken kunt u contact opnemen met Vleeshal via office@vleeshal.nl of telefonisch via +31 (0) 118 652200.

Publieksprogramma

Op 21 september zal Philipp Gufler in de Vleeshal teksten voordragen te midden van zijn werk 'Orbiting of the Novel'. Tevens zal zijn film 'PROJECTION ON THE CRISIS (Gauweilereien in Munich)' hier eenmalig worden getoond, die de reactie van de politici op de AIDS-crisis in de jaren tachtig in München onder de loep neemt.

Educatie

Voor kinderen is er een speurtocht verkrijgbaar bij de balie. Van 3 t/m 14 september 2018 vinden er workshops voor scholen plaats, die ingaan op de thema's van deze tentoonstelling. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met educatie@vleeshal.nl.

Team Vleeshal

Roos Gortzak (Directeur), Geeske Pluijmers (Manager financiën en administratie), Noor Kloosterman (Curatorial assistant), Kees Wijker (Hoofd techniek), Annemiek Wolse (Educatie), Rosa de Nooijer (stagiaire); Leendert Buth, Eva Langerak, Nicole Bianchet, Joris van Doorn, Laura Laman, Naomi de Vries, Rosalie de Kloe, Ruurd Oosterhof, Ruth Hengeveld (publieksbegeleiders); Denz de Kroon, Nanda Runge (externe technische assistenten).

Grafische vormgeving: Dorothee Dähler, Werkplaats Typografie, Arnhem.

Paranoid House

01.07.–

30.09.2018

Anders Dickson,
Philipp Gufler,
Henna Hyvärinen,
Becket Mingwen,
Sophie Serber

Op maandag 25 juni 2018 schreef

Roos Gortzak (roos@vleeshal.nl):

Hi Becket,

Terwijl ik nadacht over wat de tekst voor het tentoonstellingsboekje van 'Paranoid House' zou kunnen zijn, leek me een verslag van een rondetafelde discussie met alle deelnemende kunstenaars het interessant. Ik keek er al naar uit om met Anders, Philipp, Henna, Sophie en jou te praten over paranoia en jullie vragen te stellen als: "Welke kleur heeft paranoia voor jou?", "Welke associatie heb je met de titel van de tentoonstelling?", "Hoe verbind je de werken die je toont aan dit thema?", en te horen wat er nog meer boven water zou komen tijdens zo'n gesprek.

Aangezien het vertrekpunt van deze tentoonstelling jouw audiowerk 'Paranoid House' is, waaraan de tentoonstelling haar titel ontleent, wilde ik jou graag tot moderator van deze discussie maken. Er was echter een probleem: ons allemaal op tijd in dezelfde ruimte te krijgen. Dorothee Dähler, die de grafische identiteit voor deze tentoonstelling ontwikkelde, heeft haar afstudeertentoonstelling van de Werkplaats Typografie in Arnhem op dezelfde dag als de opening van 'Paranoid House'. Dit betekent dat ze ons boekje donderdagavond al af moet maken. Daarom hebben we de opzet moeten veranderen: in plaats van een rondetafelgesprek, besloten we een estafette van emails te maken, waarbij ik jou deze eerste email stuur, jij een tweede email schrijft en naar een volgende kunstenaar stuurt, die vervolgens weer aan een volgende schrijft, enzovoorts. Zo is er nog enig gevoel van continuïteit in plaats van vijf volledig geïsoleerde gesprekken (alhoewel dat ook wel passend was binnen de context van 'Paranoid House').

Wat betreft de kleur van paranoia; ik had een gesprek met Dorothee, die beige-bruin voorstelde als kleur voor

het boekje. Ik vroeg haar waarom ze deze kleur met paranoia associeerde, waarop zij antwoordde:

“Ik dacht aan beige-bruin omdat de boekjes in het ‘Paranoid House’ zullen liggen. Daarom dacht ik aan muren, en de materialen van muren – maar tot nu toe heb ik niemand gevonden die me het papier kan leveren dat ik wil. Ik ben dus nog steeds op zoek, ook naar andere opties... Misschien een rode kleur? Of heb jij een beter idee wat er zou passen in de tentoonstelling?”

Na op Google te hebben gezocht, leek me geel op de een of andere manier de beste kleur. Ik ben benieuwd wat jullie denken en geef het stokje nu aan jou door, Becket.

Met hartelijke groet, Roos

Op dinsdag 26 juni 2018 schreef Becket Mingwen (becket.mingwen@gmail.com):

Kleur is een goed vertrekpunt om het onderwerp van paranoia aan te snijden, omdat waarneming (en het bevragen van je waarnemingen) fundamenteel is voor paranoia; bijvoorbeeld niet weten of iets echt is of ingebeeld, of iets van buitenaf ons aanvalt of juist diep van binnen komt. Kleur is een projectie van ons brein op de realiteit; op een bepaalde manier gedragen we ons allemaal paranoïde als we volhouden dat iets ‘rood’ is, in plaats van te begrijpen dat de interpretatie van onze hersenen ervoor zorgt dat het rood lijkt. Paranoia is een soort interpretatie, een verdachte interpretatie die in een oneindige vicieuze cirkel draait.

Als ik me een ‘Paranoid House’ voorstel, is het huis vergrendeld, verzegeld, en als een verstikkende grafkist voor de persoon die er woont. Maar toch staat het ook altijd open – het analyseert en anticipeert op de wereld eromheen. Paranoïde huizen zijn nieuwsgierig naar de wereld – hun intellect draait overuren, verbindt losse elementen aan elkaar of onthult verborgen betekenissen. Als deze manier van de wereld te bevragen bewust wordt uitgelokt door iemand om iemand anders gek te maken, dan spreken we in het Engels van ‘gaslighting’. De term komt van een toneelstuk met de titel ‘Gas Light’, en ik vind de term heel toepasselijk: paranoia is als een gas, een gas dat slechts een vlam nodig heeft om te ontsteken.

Als je de lezer van dit boekje spreekwoordelijk wilt ‘ontsteken’, zou je het boekje geel kunnen maken, maar kunnen beweren (en blijven beweren) dat het blauw is.

Becket

Op dinsdag 26 juni 2018 schreef Anders Dickson (srednanoskcid@googlemail.com):

Het is misschien juist dát aspect van paranoia, dat het zo angstaanjagend maakt als je het ervaart. Op een vergelijkbare manier als dat brandstof op een vuur gegooid wordt, komt de brandbare aard van paranoia over je heen zonder enige rekening te houden met logica of rede. Het is alsof alle verstand ineens ondergeschikt is aan de logica van paranoia.

We slenteren met ogenschijnlijk gemak, met rimpelvrije gedachten en zelfgenoegzame, kalme houdingen, maar als de geest zich uitstrekt en uitrekt, is het heel gemakkelijk om die dunne scheidingslijn te zien die het kantelpunt tot het paranoïde rijk markeert. Plotseling wordt iedereen gezien als een potentiële katalysator voor de gevreesde angst. Het voelt als een kortsluiting in de gedachte-stroom. Alsof de oorzaak niet tot het gevolg heeft geleid, maar de oorzaak alsmaar opnieuw de oorzaak reproduceert op verschillende plaatsen en in meerdere vormen.

Dit doet me denken aan het verhaal over het gele behang

van Charlotte Perkins Gilman. In de tekst wordt de hoofd-persoon min of meer met uitputting gediagnosticeerd. Ze wordt tot bedrust verplicht in het landhuis van haar man. Terwijl ze dag in dag uit in bed ligt, en een nogal nalatige behandeling krijgt van een scala aan chauvinistische personages, begint de hoofdpersoon geleidelijk aan een rare misleidende paranoia te ontwikkelen die zich fixeert op het gele behang van haar kamer. Vreemde vormen maken zich los van het behang of lijken te suggereren dat zich iets achter het gele behang bevindt.

Verder moest ik ook nog denken aan ‘gang stalking’, een relatief nieuwe vorm van paranoia, voor zover ik weet. Een vorm die zich voor het eerst manifesteerde op het internet, op blogs en achter de gesloten deuren van chat-rooms. In het geval van ‘gang stalking’ raken personen er plotseling van overtuigd dat ze niet slechts door één persoon maar door een hele groep mensen worden gestalkt. De willekeurige samenloop van omstandigheden in het dagelijkse leven lijkt ineens zoveel meer betekenisvol omdat het mogelijk wijst op een groep die het leven van die persoon orkestreert. Het benadrukt de gevoeligheid voor het idee dat iedereen deel uitmaakt van het spel. Een tamelijk bizar spel, kun je wel zeggen.

Op dinsdag 26 juni 2018 schreef Henna Hyvärinen (hyvarinenhenna@gmail.com):

Misschien is er een smalle brug van daar naar hoe we ons gedragen op sociale media, met het delen en het in de gaten houden van anderen – wat er vaak toe leidt dat je bang bent iets te missen. Je maakt je zorgen dat je angst geen paranoia is. Je wordt eraan herinnerd dat je tijd, inderdaad, maar beperkt is.

Paranoia zou misschien wel een geïsoleerde gele-beige-blauwe plek kunnen zijn, maar als ik nog steeds mag stemmen, dan stem ik voor rood. Niet rood zoals in angst-rood, maar meer dieprood, wijnrood, zoals we het in het Fins noemen.... bourgogne rood.

Ik was net gisteren nog een onderzoek aan het lezen over hoe ons denken een 24-uurs patroon volgt. Middels artificiële intelligentie werden 800 miljoen tweets geanalyseerd, om te bestuderen waar de menselijke geest druk mee is op verschillende momenten van de dag: in de ochtend neigen mensen ernaar om (positief) te denken over geld, macht en successen, en in de nacht zijn mensen op hun meest impulsief en emotioneel. Rond 3:00–5:00 gaan de berichten vooral over dood en religie. Je krijgt een tweet dat je tijd beperkt is.

Ik vind het heel moedig om paranoia te tonen. Het is veel angstaanjagender dan angst te laten zien. Je brengt jezelf in een heel kwetsbare positie, terwijl het algemene wantrouwen tegen de wereld om je heen de reden achter de paranoia is. Als een reactie wordt je op meerdere manieren behandeld door verschillende mensen. Wat ik heel interessant vind, is dat je je eigen paranoia kunt herkennen, voor zover ik weet; je bent dus nog steeds in staat om de situatie van buitenaf te bekijken. Als je ergens diep in je lijf een splinter hebt, komt deze op de een of andere manier naar de oppervlakte. Hoe weten cellen de weg naar buiten, naar buiten je lichaam? Raar. Verbazingwekkend.

Misschien is dat iets om te vieren.

Op woensdag 27 juni 2018 schreef Philipp Gufler (kontakt@philippgufler.de):

Hi Henna,

Toen ik gisteravond snel over jouw email scrolde, lichtelijk aangeschoten, schrok ik eerst omdat ik dacht dat er

een felle discussie tussen jou, Becket, Roos en Anders was ontstaan. Maar jullie schrijven gewoon over paranoia aan elkaar, gek genoeg! Ik dacht dat je zelf gevoelens van paranoia had, een moment waarop iedereen elkaar aankijkt en vraagtekens zet bij de motivaties van een ieder. Wat paranoïde van mij om dit te denken...

Misschien vindt er paranoia plaats op het moment dat er onverwachte bewegingen zijn; dat moment waarop alles om je heen lijkt te pauzeren, of als je lichaam weigert te bewegen in een moment van shock. Toen ik in de email van Anders las over de Amerikaanse schrijver en feministe Charlotte Perkins Gilman, zocht ik op hoe ze de kleur van het behang beschreef als “afstotend, bijna walgelijk, een smeulend onrein geel, vreemd vervaagd door het slome zonlicht”. Terwijl ze de hele dag in haar bed doorbracht – omdat de man van de hoofdpersoon haar ten onrechte als depressief bestempelde – keek ze naar die muur en dacht zich in dat er dingen in het patroon van het behang bewogen. Maar ik wil het geel zien als iets positiefs, als haar manier om te ontsnappen.

Hoe kun je weer uit de paranoia komen? Denkend aan de Duitse acteur Kurt Raab zou ik zeggen dat je de paranoia bij de strot moet grijpen! De laatste maanden voordat hij stierf aan HIV, maakte Raab het video-essay ‘Waiting for Sodom’. Voor de camera veranderde hij van positie. Hij bleef bewegen, liet de gevoelloosheid van het trauma achter zich. Door het virus bij de keel te grijpen was de ziekte niet langer de indringer. Hij viel het virus terug aan.

Kurt Raab wilde niet het gestigmatiseerde slachtoffer zijn dat het zwijgen kreeg opgelegd. Voor mij is dit het meest duidelijk in een scène waarin Kurt zijn eigen arts speelt en de behandeling van AIDS-patiënten imiteert: “Raab is ziek en hij wordt ook niet meer beter. Daarom begrijp ik niet waarom meneer Raab ermee instemt om op die manier gepresenteerd te worden. Laat mij u iets uitleggen. In mijn opinie is Raab niet volledig toerekeningsvatbaar meer, psychologisch gezien, wat natuurlijk te maken heeft met de ziekte die ook zijn brein beïnvloedt. Ik moet mijn patiënten beschermen, óók meneer Raab, die volgens mij niet eens meer in staat is om te beoordelen of hij al dan niet een film wil maken.”

Kurt verpletterde het virus en zijn onderdrukking door de maatschappij middels het acteren. En door te schrijven, bedenk ik me – terwijl ik nog steeds de drankjes van gisteravond verteer – wil ik het virus uit Kurts lichaam snijden.

Sophie, jij bent aan de beurt!

Met hartelijke groet, Philipp

Op donderdag 28 juni 2018 schreef Sophie Serber (sophieserber@gmail.com):

Hi Philipp,

Ik denk dat paranoia is wat je voelt als achterdocht en angst elkaar weerkaatsen + paranoia is misschien de mate waarin je in je eigen angsten gelooft (dat ze de moeite waard zijn om bang voor te zijn). Dan gaat die angst een eigen leven leiden en nieuwe vormen aannemen.

Maar misschien is paranoia verbeelding... op een leuke manier?

En/of

Het zou de hermetische zegel kunnen rechtvaardigen die we op onze wereld plakken + dit is het bewijs dat we een wereld hebben gemaakt, waarin we de macht hebben om deze wereld te verzegelen.

Hoewel **Anders Dickson** (1988,VS) met zeer uiteenlopende media werkt, roepen zijn werken allemaal een doordringend gevoel van het boven-natuurlijke op door zijn voorkeur voor dromerige onderwerpen en zijn unieke kleurgebruik. Geïnspireerd door fragmenten uit de Amerikaanse cultuur – van Herman Melville’s ‘Moby Dick’ tot de inheems-Amerikaanse figuur van de ‘Trickster’ – wisselt de kunstenaar elementen van mythologie, filosofie en natuur af in een poging het mysterie van de menselijke identiteit in de huidige maatschappij te ontrafelen. Nadat hij eerder filosofie in de Verenigde Staten studeerde, vervolgde hij zijn kunststudie in Duitsland; in 2010 in Karlsruhe en vervolgens aan de Städelschule in Frankfurt. Dickson is momenteel een resident aan De Ateliers in Amsterdam, waar hij met anderen de projectruimte Root Canal runt. Hij toonde recentelijk werk in solo- en groepstentoonstellingen: ‘water-bound with smoky allies’, Oracle, Berlijn, 2018; ‘Beyond the Threshold and Back Again: An Introduction to the Hero’s Journey. A venture by Anders Dickson and Uwe Henneken’, Gallery Gisela Capitain, Keulen, 2018; ‘Flower’, Root Canal, Amsterdam, 2018; ‘Wohnfront Megadark’, Plan5, Stockholm, 2017 en ‘Monday is a Day Between Sunday and Tuesday’, Tanya Leighton Gallery, Berlijn, 2017.

Philipp Gufler (1989, Duitsland) brengt in zijn werk veelal een eerbetoon aan historische figuren die kritisch waren ten opzichte van de geldende normen en waarden van hun tijd. In zijn performances, teksten, video-installaties en zeefdrukken, ontmoeten deze figuren tijdgenoten van Gufler. Hierbij worden verschillende karakters gevormd en geuit op een gefragmenteerde manier, waarbij citaten en mogelijke gedachten worden afgewisseld. Bovendien lijkt Gufler regelmatig samen te smelten met zijn persona. Gufler is gevestigd in Amsterdam en München en sinds 2013 lid van het Forum Homosexualität München. Hij is een voormalige resident van De Ateliers (2015–2017) in Amsterdam. Zijn werk is getoond in diverse solo- en groepstentoonstellingen, waarvan recentelijk: ‘Romankreisen’, BQ Berlin, 2017; ‘Bei Cosy’, Rongwrong, Amsterdam, 2017; ‘I wanna give you devotion’, Platform, München, 2017; ‘Setze dein Ich in Anführungsstriche’, Kunstverein Göttingen, 2017 en ‘Favoriten III’, Lenbachhaus Kunstbau, München, 2016.

Door middel van geluid, video, performance en tekst ontwikkelt **Henna Hyvärinen** (1986, Finland) autofictionele en veelal absurde verhalen-lijnen. Daarin onderzoekt zij de manier waarop geslacht, seksualiteit, sociaaleconomische achtergronden en machtsstructuren iemands identiteit bepalen. Hyvärinen is momenteel gevestigd in Amsterdam voor een residentie aan De Ateliers en is eveneens verbonden aan de projectruimte Root Canal. Hyvärinen heeft een MFA van de Time and Spaceafdeling van de University of the Arts Helsinki en maakt deel uit van het performance-duo echo + seashell. Tevens is zij verbonden aan Sorbus, een kunstenaarscollectief en projectruimte. Haar werk werd recentelijk getoond in solo- en groepstentoonstellingen als ‘Brace For Impact’, De Appel Arts Centre, Amsterdam, 2018; Spring Performance Festival, De Ateliers, Amsterdam, 2018; ‘Punk Dans Kunst’, SCHUNCK*, Heerlen, 2018; ‘Fucked Up in a Bad Way’, Jupiter Woods, Londen, 2016; ‘Fucked Up in a Bad Way’, Cabaret der Künstler – Zunft-haus Voltaire, Manifesta 11, Zürich, 2016.

Het werk van **Becket Mingwen** (1984, VS) omvat audio, installaties, publicaties en performance. Zijn recente projecten, veelal in een dialoogvorm, onderzoeken de relatie tussen praten en het neerzetten van een eigen identiteit. Hij ontsluit dit systeem van eigen identiteit en taal om huidige vormen van politieke subjectiviteit aan de kaak te stellen. De kunstenaar voltooide zijn MFA van de University of Southern California en nam deel aan het residentieprogramma van de Rijksakademie voor Beeldende Kunsten in 2016–2017. Zijn werk werd getoond in recente solo- en groepstentoonstellingen, waaronder ‘How To Show Up?’, Amsterdam, 2018; RijksOpen, Rijksakademie van Beeldende Kunsten, Amsterdam, 2017; ‘From Concrete to Liquid to Spoken Worlds to the Word’, Centre d’Art Contemporain Genève, Genève, 2017 en ‘one gee in fog’, Genève, 2017.

Sophie Serber (1993,VS) worstelt met ideeën en thema’s als containers, wat ze wel en niet kunnen bevatten; het reinigen als ritueel of als een vorm van seculier gebed; en materiële en taalkundige zuivering. De betekenis wordt in eerste instantie tegengehouden door chaotische, verkruiemelende elementen, maar dan langzaam aan toch toegelaten. Momenteel woont en werkt Serber in Amsterdam en Berlijn. Ze studeerde Fine Arts aan Pratt Institute, NYC en aan de Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam. Serbers werk werd recentelijk getoond in groepstentoonstellingen als ‘Swashbuckling’, Juliette Jongma, Amsterdam; ‘Gravity Sucks Again’, CAVE3000, Berlijn; en JUNI, Rockaway Park Beach 122 Street, New York.